

УДК 711.4

ПОЄДНАННЯ СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРИ З ІСТОРИЧНОЮ ЗАБУДОВОЮ МІСТА

К. О. Козак

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 4 курс,
спеціальність «Архітектура та містобудування»,
навчально-науковий інститут будівництва, архітектури та дизайну
Науковий керівник – ст. викладач М. М. Шолудько

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті досліджується проблема гармонійного поєднання сучасної архітектури з історичною забудовою міського середовища. Проаналізовано світовий та український досвід інтеграції нових архітектурних форм у контекст історичних кварталів. Визначено основні принципи, що дозволяють зберегти автентичність міста, водночас забезпечуючи його розвиток і функціональність. Обґрунтовано значення архітектурного діалогу між старим і новим як умови збереження культурної спадщини та формування унікальної ідентичності міста.

Ключові слова: сучасна архітектура, історична забудова, урбаністика, реконструкція, культурна спадщина, архітектурний контекст.

The article examines the issue of harmoniously combining modern architecture with the historical fabric of urban environments. The global and Ukrainian experiences of integrating new architectural forms into historical quarters are analyzed. The main principles that allow preserving the authenticity of a city while ensuring its functionality and development are defined. The importance of architectural dialogue between the old and the new as a condition for maintaining cultural heritage and shaping urban identity is emphasized.

Keywords: modern architecture, historical buildings, urban planning, reconstruction, cultural heritage, architectural context.

Архітектура міста – це своєрідний літопис людської діяльності, який відображає історію, культуру, традиції та світогляд суспільства. Проте розвиток міст неможливий без оновлення, і сучасні архітектурні рішення мають органічно вписуватися в існуючий історичний контекст. Завдання архітекторів полягає в тому, щоб забезпечити гармонію між новим і старим, уникаючи як підробки під історичні стилі, так і надмірного контрасту.

В українських містах ця проблема особливо актуальна, оскільки багато історичних центрів зазнали значних руйнувань або хаотичної забудови у ХХ столітті. Сьогодні архітектори шукають способи відновити архітектурну спадщину, не перетворюючи її на музей, а надаючи містам нове дихання через сучасні проекти.

Питання взаємодії старої та нової архітектури досліджувалося багатьма українськими та зарубіжними авторами. Так, британський архітектор Норман Фостер у своїх проєктах доводить, що сучасна архітектура може існувати поруч з історичною без шкоди для неї. Прикладом є реконструкція куполу Рейхстагу в Берліні – символічне поєднання історії та інновацій.

У Франції архітектор І. М. Пей створив скляну піраміду Лувру – приклад сміливого архітектурного жесту, який викликав дискусії, але став невід'ємною частиною паризького пейзажу. В Італії архітектор Ренцо Піано продемонстрував приклад делікатної інтеграції сучасних структур у старе міське середовище.

В Україні науковці, серед яких Г. Логвин, В. Тимофієнко, Ю. Іванов, наголошують на важливості дотримання історико-архітектурного регламенту при забудові центральних частин міст. Особливої уваги потребує Львів – місто, яке має статус об’єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, і де сучасна архітектура повинна відповідати культурно-естетичним критеріям [1].

Метою статті є узагальнення результатів вивчення світового та українського досвіду інтеграції сучасної архітектури з історичною забудовою міста, визначення проблеми гармонізації нових архітектурних форм у контекст історичних кварталів та збереження унікальної ідентичності міста.

При дослідженні використано аналітичний, порівняльний та історико-культурний методи. Проаналізовано український і зарубіжний досвід гармонізації архітектурних стилів. Особливу увагу приділено проектам реконструкції історичних центрів Києва, Львова, Відня, Берліна та Варшави.

Дослідження також спирається на концепції архітектурного контексту та принципи сталого розвитку. Зокрема, вивчалися такі підходи:

- збереження масштабності забудови;
- використання природних матеріалів, властивих місцевій традиції;
- застосування сучасних технологій без руйнування культурного ландшафту.

Гармонійне співіснування історичної та сучасної архітектури є складним процесом, який вимагає балансу між минулим і майбутнім. Основними принципами такого поєднання є:

1. Повага до контексту.

Кожен новий об’єкт повинен враховувати історичну цінність навколишніх будівель, їхню висотність, пропорції, колористику та фактуру матеріалів.

2. Контраст і діалог.

Сучасна архітектура не має імітувати стару, натомість вона повинна вступати з нею у візуальний та смисловий діалог. Прикладом є реконструкція Замкової площі у Варшаві, де сучасні форми не руйнують, а підкреслюють історичне середовище.

3. Функціональна адаптація.

Історичні будівлі мають отримувати нове призначення. Так, у Львові старі фабрики перетворюють на арт-простори, галереї та кав’ярні. Це забезпечує збереження споруд і водночас активізує життя в історичних районах.

Таблиця

Основні принципи гармонізації сучасної та історичної архітектури

Принцип	Зміст
Контекстність	Врахування історичного середовища, масштабу, кольорів
Аутентичність	Збереження оригінальних елементів забудови
Інтеграція	Використання сучасних матеріалів у поєднанні з історичними
Діалог	Взаємодія нової та старої архітектури без конфлікту
Функціональність	Адаптація історичних будівель до сучасних потреб

В Україні існують як позитивні, так і суперечливі приклади поєднання архітектурних стилів. Серед вдалих – оновлення Подолу в Києві, реконструкція площі Ринок у Львові, реставрація історичних фасадів у Чернівцях.

Водночас є й дискусійні приклади – скляні надбудови на історичних будівлях Києва або недоречні контрастні офісні центри у старих кварталах. Це свідчить про необхідність посилення архітектурного контролю та розробки чітких норм для історичних зон [2].

Серед головних проблем – відсутність чітких стандартів інтеграції сучасної архітектури у старе середовище, низький рівень культури забудови, а також недостатнє розуміння цінності історичного простору серед забудовників.

Ще однією проблемою є комерційний тиск, коли інвестиційні інтереси переважають над культурними. Це призводить до руйнування старих кварталів або їх псевдоісторичної стилізації.

Вирішення цих проблем можливе через впровадження державних програм охорони історичного середовища, створення локальних архітектурних рад, розвиток архітектурної освіти та популяризацію відповідального ставлення до міської спадщини.

У найближчому майбутньому важливу роль відіграватимуть концепції сталого розвитку, «зеленого будівництва» та збереження енергетичного балансу історичних міст. Нові технології дозволяють створювати легкі конструкції, що не шкодять старим фундаментам, а цифрове моделювання дає змогу прогнозувати вплив нових будівель на панораму міста.

Великі перспективи має напрям архітектурної ревіталізації, що передбачає відновлення занедбаних історичних об'єктів шляхом інтеграції сучасних функцій. Прикладом може бути перетворення старих заводів у креативні хаби, як це зроблено у Берліні, Вільнюсі чи Києві.

Поєднання сучасної архітектури з історичною забудовою – це мистецтво пошуку балансу між збереженням і розвитком. Вдале рішення дозволяє місту залишатися живим організмом, що поважає минуле, але не боїться майбутнього.

Сучасна архітектура може не лише співіснувати з історичною, а й підкреслювати її цінність, створюючи нові символи міського простору. Для України важливо розвивати культуру діалогу між архітекторами, громадськістю та владою, щоб майбутні покоління могли бачити наші міста як гармонійне поєднання традицій і сучасності [3; 4; 5].

1. Тимофієнко В. Архітектура України ХХ століття. Київ : Будівельник, 2011. 320 с.
2. Логвин Г. Архітектурна спадщина українських міст. Львів : Світ, 2015. 245 с.
3. Gehl J. Cities for People. Washington : Island Press, 2010. 264 p.
4. Foster N. Building Harmony: *Old Meets New*. London : Thames & Hudson, 2019. 192 p.
5. Іванов Ю. Реконструкція історичних центрів міст України. Київ : НУБіП, 2020. 178 с.